

Rolnummers 710-711
Arrest nr. 57/95 van 12 juli 1995

A R R E S T

In zake : de beroepen tot vernietiging

- van de bijlagen A en B van de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 23 november 1993 tot wijziging van de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de voorafgaande effectenbeoordeling van bepaalde projecten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest,
- van de bijlage gevoegd bij de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 23 november 1993 tot wijziging van de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de milieuv vergunning,
ingesteld door de Ministerraad.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters H. Boel, P. Martens, J. Delruelle, E. Cerexhe en H. Coremans, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de beroepen*

Bij afzonderlijke verzoekschriften die aan het Hof zijn toegezonden bij op 25 mei 1994 ter post aangetekende brieven en ter griffie zijn ingekomen op 26 mei 1994, heeft de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, beroep tot gedeeltelijke vernietiging ingesteld van de bepalingen van :

- de bijlagen A en B van de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 23 november 1993 tot wijziging van de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de voorafgaande effectenbeoordeling van bepaalde projecten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (*Belgisch Staatsblad* van 26 november 1993);

- de bijlage gevoegd bij de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 23 november 1993 tot wijziging van de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de milieuvergunning (*Belgisch Staatsblad* van 26 november 1993).

II. *De rechtspleging*

Bij beschikkingen van 26 mei 1994 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel in de tweede zaken aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 22 juni 1994 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Van de beroepen is kennisgegeven overeenkomstig artikel 76 van de organieke wet bij op 23 juni 1994 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 5 juli 1994.

Memories zijn ingediend door :

- de n.v. Distrigas, met maatschappelijke zetel te 1040 Brussel, Kunstlaan 31, bij op 28 juli 1994 ter post aangetekende brief;

- de Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, Hertogsstraat 19, 1000 Brussel, bij op 4 augustus 1994 ter post aangetekende brief;

- de Waalse Regering, rue Mazy 25-27, 5100 Namen, bij op 8 augustus 1994 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 30 augustus 1994 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de n.v. Distrigas, bij op 30 september 1994 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, bij op 30 september 1994 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 26 oktober 1994 en 27 april 1995 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, respectievelijk verlengd tot 25 mei 1995 en 25 november 1995.

Bij beschikking van 11 januari 1995 heeft het Hof de zaken in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 2 februari 1995.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 11 januari 1995 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 2 februari 1995 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. L. Cambier, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad en de n.v. Distrigas;
 - . Mr. J. Sambon, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest;
 - . Mr. M. Verdussen, *loco* Mr. P. Lambert, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Waalse Regering;
- hebben de rechters-verslaggevers J. Delruelle en H. Boel verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- zijn de zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de aangevochten bepalingen*

1. De bepalingen die in de zaak met rolnummer 710 worden aangevochten, zijn vervat in de bijlagen A en B van de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 23 november 1993 tot wijziging van de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de voorafgaande effectenbeoordeling van bepaalde projecten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Bijlage A heeft betrekking op de projecten onderworpen aan een effectenstudie. Die projecten zijn onder meer :

« 1° Projecten waarvoor krachtens de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw een vergunning vereist is :

- a) kerncentrales en andere kernreactoren (met uitzondering van de onderzoeksinstallaties voor de productie en verwerking van splijt- en kweekstoffen met een constant vermogen van ten hoogste 1 thermische kW);
- b) inrichtingen die uitsluitend bestemd zijn voor de permanente opslag of de definitieve verwijdering van radioactief afval;

(...)».

Bijlage B heeft betrekking op de projecten onderworpen aan een effectenverslag. Die projecten zijn onder meer de volgende :

« 1° Projecten waarvoor krachtens de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw een vergunning vereist is.

(...)

c) (...) transport van elektrische energie via bovengrondse leidingen;

d) inrichtingen voor de produktie of de verrijking van splijtstoffen;

e) inrichtingen voor de opwerking van bestraalde splijtstoffen;

f) inrichtingen voor de verzameling en de behandeling van radioactief afval (voor zover niet in bijlage A opgenomen);

(...)

l) aanleg van olie- en gaspijpleidingen;

(...)».

2. De bepalingen die in de zaak met rolnummer 711 worden aangevochten, zijn vervat in de bijlage van de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 23 november 1993 tot wijziging van de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de milieuvergunning.

Het beroep tot vernietiging betreft de volgende bepalingen :

- rubriek nr. 58 : inrichtingen voor de generatie van elektriciteit van niet-nucleaire oorsprong met een nominaal vermogen :

a) van 100 kW tot 1.000 kW;

b) van 1.000 kW tot 300 MW;

c) van meer dan 300 MW;

- rubriek nr. 64 : inrichtingen voor diepteboringen (uitgenomen de boringen om de stabiliteit van de bodem te bestuderen) en meer in het bijzonder :

(...)

b) de boringen voor het opslaan van nucleair afval;

- rubriek nr. 71 : industriële inrichtingen voor het scheiden, het bewerken langs fysieke weg van gassen, stations voor de uitzetting, de samenpersing;

- rubriek nr. 74 : inrichtingen voor de aardgaswinning en hun aanhorigheden;

- rubriek nr. 76 : gashouders die een brandbaar gas inhouden en een inhoudsvermogen hebben van :

(...)

b) meer dan 10.000 liter gas;

- rubriek nr. 114 : pijpleidingen en gasleidingen;

- rubriek nr. 124 : inrichtingen voor de petroleumwinning en hun aanhorigheden.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van de Ministerraad

A.1. In de zaak met rolnummer 710 leidt de verzoekende partij een enig middel af uit de schending van artikel 134 van de Grondwet en artikel 6, § 1, II, tweede lid, 1^o, 2^o en 3^o, en VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

In de zaak met rolnummer 711 leidt zij eveneens een enig middel af uit de schending van artikel 134 van de Grondwet en van artikel 6, § 1, II, tweede lid, 2^o en 3^o, en VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Betreffende de zaak met rolnummer 710

A.1.2. Naar luid van artikel 6, § 1, VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen blijft de Staat bevoegd voor de aangelegenheden die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven, namelijk a) het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector, b) de kernbrandstofcyclus, c) de grote infrastructures voor de stockering, het vervoer en de produktie van energie. « De notie ' technische en economische ondeelbaarheid ' is gemakkelijk te begrijpen; het komt erop aan te vermijden dat de exploitatie van aan de nationale overheid voorbehouden energie-activiteiten (...) wordt onderworpen aan regels van technische werking die van gewest tot gewest verschillen, en ook een economische eenvormigheid in hun exploitatiekosten te verzekeren. »

Artikel 6, § 1, II, tweede lid, 2^o, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt van zijn kant dat de radioactieve afvalstoffen onder de federale bevoegdheid blijven ressorteren.

Met de projecten beoogd in de bijlagen A, 1^o, a), en B, 1^o, d), maakt het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest inbreuk op de federale bevoegdheid ten aanzien van het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector, dat de exploitatie omvat van industriële inrichtingen bestemd voor de produktie van elektrische energie.

Met de projecten beoogd in de bijlagen A, 1^o, a) en b), en B, 1^o, d), e) en f), maakt het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest inbreuk op de federale bevoegdheid wat de kernbrandstofcyclus betreft.

De opslag van kernafval is niet volledig te scheiden van de kernbrandstofcyclus. Bovendien sluit artikel 6, § 1, II, tweede lid, 2^o, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen, wat het leefmilieu betreft, de bevoegdheid van de gewesten voor de behandeling van radioactieve afvalstoffen uit.

Met de projecten beoogd in bijlage A, 1^o, b), tast het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de federale bevoegdheid aan inzake de grote infrastructures voor de stockering, die thans de « liquified natural gas » terminal, de grote ondergrondse stockage-infrastructures alsmede de opslaginfrastructuur voor petroleum omvatten.

Met de projecten die zijn opgenomen in bijlage B, 1^o, c) en l), tast het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de federale bevoegdheid voor het vervoer van energie aan. Wat het gas betreft, moet worden verwezen naar de definitie van het vervoer die is gegeven in artikel 2 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen. In de aangelegenheid van het vervoer van energie kunnen de gewesten geen andere bevoegdheid uitoefenen dan die welke hun op het vlak van stedenbouw en ruimtelijke ordening is voorbehouden. Bovendien heeft de bijzondere wetgever ernaar gestreefd in die aangelegenheid een homogene reglementering op nationaal vlak te handhaven : de door de federale Staat uitgevaardigde normen betreffen zowel de interne als externe aspecten van de exploitatie, zodanig dat men zich geen concurrerende bevoegdheid van het gewest kan indenken.

Met de installaties die zijn opgenomen in bijlage A, 1^o, a), tast het Gewest de bevoegdheid van de Staat inzake de produktie van energie aan. Die federale bevoegdheid verbiedt de gewesten niet, in voorkomend geval, zelf te waken over de energieproduktie, op voorwaarde dat zij het doen met inachtneming van de normen die op een homogene manier door de federale wetgever zijn uitgevaardigd.

Naar luid van artikel 6, § 1, VII, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 vallen de installaties en ondernemingen die de energieproductie tot doel hebben, onder de bevoegdheid van de Staat, echter niet de installaties of ondernemingen die een ander doel hebben en die, om dat te verwezenlijken, op accessoire manier energie produceren.

De elektriciteitscentrales vallen dus, ongeacht hun warmtevermogen en het soort energie waarvan zij gebruik maken, onder de bevoegdheid van de federale wetgever aangezien hun hoofddoel de productie van energie is.

Bijgevolg was het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest niet bevoegd om het geheel van de betrokken installaties te onderwerpen aan een effectenstudie of -verslag. In dat opzicht moet worden herinnerd aan het arrest van het Hof nr. 54 van 24 mei 1988.

Betreffende de zaak met rolnummer 711

A.1.3. Door de installaties die zijn beoogd in rubriek nr. 58 van de bijlage van de aangevochten ordonnantie te vermelden, tast het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de federale bevoegdheid aan voor het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector.

Door de installaties te vermelden die zijn beoogd in rubriek nrs. 64, van die bijlage, tast het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de federale bevoegdheid voor de kernbrandstofcyclus aan. De boringen voor kernafval zijn niet te scheiden van de kernbrandstofcyclus. « Het feit dat de boring van een put op zich niet de toestemming inhoudt om er kernafval in te storten, is niet relevant. Zowel de conceptie als de lokalisatie van de boring worden bepaald door de aard van het afval dat erin zal worden gestort zodat de gewesten zich niet in de aangelegenheid van de boringen voor kernafval kunnen mengen zonder de exclusieve bevoegdheid van de federale Staat aan te tasten. »

Door de installaties te vermelden die zijn beoogd in de rubrieken nrs. 64, b), 76, 114 en 124, tast het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de bevoegdheid van de Staat aan inzake de grote infrastructuren voor de stockering, die hierboven zijn gedefinieerd.

Door sommige installaties te vermelden die zijn beoogd in de rubrieken nrs. 71, 114 en 124 van de bijlage van de aangevochten ordonnantie, tast het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de bevoegdheid van de Staat aan inzake het vervoer van energie, zoals het hierboven in verband met het gas is gedefinieerd.

Wat de respectieve bevoegdheden van de Staat en de gewesten betreft, dient hier ook te worden herinnerd aan de opmerkingen die zijn gemaakt ten aanzien van de zaak met rolnummer 710.

Door in de rubrieken nrs. 58, 74, 114 en 124 van de bijlage van de aangevochten ordonnantie sommige installaties te beogen, tast het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de bevoegdheid van de Staat aan inzake de productie van energie zoals die hierboven is beschreven.

Bijgevolg was het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest niet bevoegd om de installaties waarvan sprake, te onderwerpen aan een milieuvergunning om de exploitatie ervan te regelen. De redenering van het Hof in zijn arrest nr. 54 van 24 mei 1988 kan perfect op deze zaak worden overgeënt aangezien krachtens de bestreden bepalingen, naast de kernbrandstofcyclus, nog andere energiesectoren die aan de bevoegdheid van de federale wetgever zijn voorbehouden, afhankelijk worden gesteld van een milieuvergunning of zelfs een milieu-attest.

Standpunt van de Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest

Betreffende de zaak met rolnummer 710

A.2.1. Het beroep tot vernietiging is niet ontvankelijk, met toepassing van artikel 7, tweede lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989, dat bepaalt dat bij het door de Ministerraad ingestelde beroep een voor eensluidend verklaard afschrift moet worden gevoegd van de beslissing om het beroep in te stellen. Nu heeft de Ministerraad weliswaar een attest van de secretaris van de Ministerraad overgelegd luidens hetwelk de Ministerraad de beslissing zou hebben genomen om een beroep tot vernietiging van de aangevochten norm in te

stellen, doch dat attest bepaalt enkel dat de bijgevoegde ontwerpen van verzoekschrift worden goedgekeurd. « Aangezien de Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest niet beschikt over de juiste inhoud van de beslissing van de Ministerraad, noch over de stukken waarnaar die beslissing verwijst, kan zij niet oordelen over de regelmatigheid van het ingestelde beroep noch vooral over de omvang die de verzoekende partij eraan wilde geven. »

A.2.2. Het beroep is te laat ingesteld omdat de Ministerraad nooit de bepalingen van de ordonnantie van 30 juli 1992 heeft aangevochten die worden bekrachtigd bij de aangevochten ordonnantie, omdat hij in dit beroep niet de normen aanvecht die nieuw zouden zijn uitgevaardigd bij de wijzigingsordonnantie van 23 november 1993 en omdat de regeling voor de effectenbeoordeling betreffende de rubrieken van de bijlagen identiek is gebleven tussen de ordonnantie van 30 juli 1992 en die van 23 november 1993. De Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tracht punt per punt aan te tonen dat elk van de aangevochten bepalingen reeds was opgenomen in de ordonnantie van 30 juli 1992.

A.2.3. De aangevochten ordonnantie beoogt, samen met de ordonnantie van 30 juli 1992, de richtlijn om te zetten van de Raad van de Europese Gemeenschappen nr. 85/337/EEG van 27 juni 1985 betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten. De Lid-Staten waren gehouden hun wetgeving aan te passen opdat, uiterlijk vanaf 3 juli 1988, de in bijlage 1 van de richtlijn beoogde projecten worden onderworpen aan een procedure van effectenbeoordeling en opdat de in bijlage 2 van de richtlijn beoogde projecten dat ook worden indien zij beantwoorden aan de door de Lid-Staten vastgestelde criteria.

De draagwijdte van de aangevochten ordonnantie moet correct worden beoordeeld. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest heeft ervoor gekozen een specifieke ordonnantie te wijden aan de procedure voor de effectenbeoordeling in plaats van in de bestaande administratieve procedure daartoe procedurevereisten op te nemen. « Niettemin werd gesteld dat ' die beoordeling is geïntegreerd in de bestaande vergunningsprocedures vermits zij, in het kader van die procedures, pas aanvangt na het indienen van de aanvraag bij de bevoegde overheid ' ». De bewoordingen zelf van de bijlagen van de ordonnantie bevestigen die interpretatie. Daaruit volgt dat de procedure van effectenbeoordeling slechts betrekking heeft op de projecten die in de bijlagen A, 1^o, en B, 1^o, van de aangevochten ordonnantie zijn beoogd in zoverre die projecten onderworpen zijn aan een stedenbouwkundige vergunning overeenkomstig de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw.

Aangezien het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest krachtens artikel 6, § 1, I, 1^o, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bevoegd is om de stedenbouw en de ruimtelijke ordening te regelen, kan het de projecten die vallen onder de aangevochten rubrieken van de bijlagen van de ordonnantie onderwerpen aan een voorafgaande effectenbeoordeling in het kader van de doelstellingen van stedenbouw en ruimtelijke ordening. Ook moet worden opgemerkt dat alle projecten die in het verzoekschrift van de Ministerraad worden beoogd, projecten zijn die in de bijlagen 1 en 2 van de reeds vermelde Europese richtlijn zijn opgesomd.

Die juridische analyse wordt bevestigd door een « genetische » benadering van de totstandkoming van de ordonnantie, die aantoont dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest ervoor heeft gezorgd het arrest van het Hof nr. 54 van 24 mei 1988 en het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State over het voorontwerp van ordonnantie dat tot de ordonnantie van 30 juli 1992 heeft geleid, in acht te nemen.

Betreffende de zaak met rolnummer 711

A.3.1. Het verzoekschrift is niet ontvankelijk, met toepassing van artikel 7, tweede lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof. De exceptie van niet-ontvankelijkheid wordt op dezelfde manier geformuleerd als in de zaak met rolnummer 710 (cf. A.2.1).

A.3.2. De exceptie van niet-ontvankelijkheid wegens laattijdigheid, die ten aanzien van het beroep met rolnummer 710 werd opgeworpen, is ten aanzien van dit beroep niet van toepassing in zoverre de aangevochten rubrieken overeenstemmen met die welke door de Ministerraad werden bestreden in zijn beroep in de zaak met rolnummer 531.

A.3.3. De aangevochten ordonnantie heeft tot doel het Gewest de middelen te bezorgen die onmisbaar zijn voor een maximale bescherming van het leefmilieu. Het middel voor dat beleid is het aannemen van een ordonnantie die, onder meer maar niet uitsluitend, een hervorming van de politie van geklasseerde inrichtingen

met zich meebrengt. De grondslag voor de tussenkomst van de wetgever is strikt genomen niet alleen de politiek van de geklasseerde inrichtingen maar het gehele bevoegdheidsgebied van het gewest. Daartoe wordt in de ordonnantie overgegaan tot een globalisering van de preoccupaties waarmee rekening moet worden gehouden en de rationalisering van de procedures voor het toekennen van vergunningen. De Brusselse wetgever heeft de indeling van de geklasseerde inrichtingen willen verfijnen en heeft de installaties onderverdeeld in drie klassen, namelijk de klassen I A, I B en II, naargelang van hun potentiële weerslag op het leefmilieu.

Die verfijning van de indeling gaat gepaard met een herverdeling van de bevoegdheid om de voorafgaande vergunningen toe te kennen. Die vergunningen zijn het milieu-attest en de milieuvergunning.

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest put zijn bevoegdheid uit artikel 6, § 1, II, eerste lid, 1° (bescherming van het leefmilieu), uit artikel 6, § 1, II, eerste lid, 2° (afvalstoffenbeleid), uit artikel 6, § 1, II, eerste lid, 3° (politiek van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven) en uit artikel 6, § 1, V, 2°.

Wat de externe politiek van de gevaarlijke inrichtingen betreft is er geen reden om de bevoegdheid van de gewesten te beperken tot de inrichtingen die, bij de inwerkingtreding van de wet van 8 augustus 1980, waren opgenomen in hoofdstuk 2 van titel één van het algemeen reglement op de arbeidsbescherming; de gewesten kunnen die bepalingen wijzigen door bepaalde types van inrichtingen te schrappen of er nieuwe aan te voegen (arrest van het Hof nr. 54 van 24 mei 1988).

De federale bevoegdheid op het vlak van het energiebeleid is van haar kant beperkt tot de aangelegenheden die limitatief zijn opgesomd in artikel 6, § 1, VII, tweede lid, en voor zover die aangelegenheden een technische en economische ondeelbaarheid vertonen die een gelijke behandeling op nationaal vlak vergt.

Hier is dus geen sprake van aan de federale wetgever voorbehouden bevoegdheden, noch van gedeelde bevoegdheden. Er is veeleer een samengaan van specifieke bevoegdheden, meer bepaald de wettige en autonome uitoefening van specifieke bevoegdheden die aanleiding kunnen geven tot een materiële samenwerking ten aanzien van een particulier project.

Vervolgens rijst de vraag of de bevoegdheden van het gewest worden beperkt door sommige federale bevoegdheden die betrekking hebben op de verschillende energiesectoren. Die vraag is inzonderheid gerezen in verband met de bevoegdheid van de federale Staat wat de kernbrandstofcyclus betreft. Behoort de bescherming tegen de ioniserende stralingen weliswaar in beginsel tot de strijd tegen de verontreiniging, die een essentieel bestanddeel van de bescherming van het leefmilieu is, dan is het niettemin zo dat de afdeling wetgeving van de Raad van State, sommige auteurs, de afdeling administratie van de Raad van State en vervolgens het Hof de tegengestelde mening hebben verdedigd.

In 1993 heeft de bijzondere wetgever uitdrukkelijk bevestigd, ten aanzien van het bevoegdheidspakket betreffende het leefmilieu en het waterbeleid, dat de federale overheid bevoegd is voor de bescherming tegen de ioniserende stralingen, met inbegrip van het kernafval. Hij heeft gewild dat de federale wetgever in die aangelegenheid een ondeelbare bevoegdheid zou bezitten omdat dit aspect van het milieubeleid en van de gezondheid gebonden is aan de federale bevoegdheid wat de kernbrandstof betreft. Daaruit volgt dat, voor wat met het energiebeleid te maken heeft, enkel die aangelegenheid een beperking van de bevoegdheid van de gewesten voor het leefmilieu kan inhouden. De andere gevallen van artikel 6, § 1, VII, tweede lid, kunnen niet een zelfde beperking vormen vermits er in de tekst geen enkele precisering in die zin is en « men bovendien niet ervan kan uitgaan dat 'het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector; de grote infrastructuren voor de stockering; het vervoer en de produktie van energie 'een ' aspect van het leefmilieu- en gezondheidsbeleid ' in werking stellen dat intrinsiek verbonden is met het federaal energiebeleid ».

A.3.4. Wat rubriek nr. 58 betreft, moet bovendien worden opgemerkt dat de federale bevoegdheid ten aanzien van het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector strekt tot de planning van de energiebevoorrading en van de investeringen voor de infrastructuur, en niet slaat op het opstellen van bijzondere exploitatievoorwaarden voor een type van industriële installatie of het voorschrijven van een procedure die ertoe strekt de doelstellingen die in artikel 2 van de aangevochten ordonnantie zijn opgesomd, te doen naleven.

« Een planning houdt perspectieven en doelstellingen in. Zij kan op zich niet de reglementering vervangen van de technische en industriële installaties die de verwezenlijking van die doelstellingen mogelijk zullen maken. Zij zou evenmin de zorg voor de bescherming van het leefmilieu in zich kunnen opnemen.

De planning heeft strikt te maken met beheer en economie. Het energiebeleid en de planning van de nationale energiebevoorrading doen geenszins afbreuk aan de gewestelijke bevoegdheden voor de reglementering van de geklasseerde inrichtingen en de bescherming van het leefmilieu.»

A.3.5. Wat rubriek nr. 64 betreft, moet in de eerste plaats worden opgemerkt dat uit de parlementaire voorbereiding van de ordonnantie duidelijk de bedoeling van de gewestwetgever blijkt om de kernbrandstofcyclus of het radioactief afval niet op te nemen in de materiële toepassings sfeer van de ordonnantie.

De gewestwetgever moet trouwens worden geacht op te treden binnen de sfeer van de hem toegewezen bevoegdheden.

Het lijkt moeilijk te kunnen worden betwist dat diepteboringen op zich een industriële operatie zijn waarvan de leefmilieu-aspecten binnen de bevoegdheids sfeer van de gewestwetgever vallen.

Inzake de « boringen voor kernafval » moet worden toegegeven dat in de documenten van de Raad geen enkele verklaring noch debat de draagwijdte van de rubriek kan verduidelijken.

Om aan die bepaling een nuttig effect te geven, moet ze evenwel worden beperkt tot de draagwijdte die zij op nuttige wijze kan hebben, namelijk de reglementering van de leefmilieu-aspecten van een welbepaalde technische operatie zonder dat die deel uitmaakt van een beheer van radioactieve afvalstoffen.

De Brusselse gewestwetgever heeft zich in ieder geval niet willen mengen in de bevoegdheden van de federale wetgever inzake het beheer en de verwijdering van kernafval, wat wordt bevestigd door de ordonnantie van 7 maart 1991 betreffende de preventie en het beheer van afvalstoffen, die de radioactieve afvalstoffen uit haar toepassings sfeer uitsluit. Daaruit volgt dat geen enkele algemene of sectoriële bepaling kan worden aangenomen op het vlak van de radioactieve afvalstoffen in het kader van de ordonnantie betreffende de milieuvergunning.

« De toevoeging van de woorden 'voor kernafval ' zou zelfs overbodig kunnen lijken in zoverre de Brusselse wetgever zich niet heeft willen mengen in de bevoegdheden van de nationale wetgever inzake het beheer en de verwijdering van kernafval. »

A.3.6. De federale bevoegdheid voor de grote infrastructures voor de stockering, het vervoer en de productie van energie, sluit niet uit dat de gewesten bevoegd zijn ten aanzien van de installaties die zijn beoogd in de rubrieken nrs. 58, 64, b), 71, 74, 76, 114 en 124, wat betreft de stedenbouw en de ruimtelijke ordening, de politie van de geklasseerde inrichtingen, het beheer van de afvalstoffen, de bescherming van het leefmilieu en het waterbeleid, de exploitatie van de natuurlijke rijkdommen.

De Staat is van zijn kant bevoegd om deel te nemen aan het beheer van de inrichtingen en ondernemingen in de actieve sector, om het toezicht uit te oefenen op de energieproductie, het stockeren en het vervoer van de energie of om op te treden in die aangelegenheden in het belang van de energiebevoorrading van het land.

Wat de grote infrastructures voor de stockering betreft, moet bovendien worden opgemerkt dat die installaties steeds werden geïntegreerd in het kader van de politie van de geklasseerde inrichtingen, zonder dat daarop een afwijking bestaat. Overigens moet het volgende worden opgemerkt : de boringen voor kernafval mogen niet worden beschouwd als operaties van stockering van energie; de olie- en gaspijpleidingen en de inrichtingen voor de petroleumwinning en hun aanhorigheden zijn geen grote infrastructures voor de opslag van energie; wat de gashouders betreft (rubriek nr. 76), moet worden toegegeven dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, op het vlak van de energie, bevoegd is voor het beheer van het domein van de infrastructures voor de stockering die in een regionaal kader gebeurt of die geen betrekking heeft op de energiebevoorrading van het land; de wil van de bijzondere wetgever is geweest aan de centrale Staat een bevoegdheid toe te kennen, wat het energie-aspect betreft, inzake de grote infrastructures voor de stockering, met als uiteindelijk doel een controle of een regularisatie van de energiebevoorrading van het land.

Wat het vervoer van energie betreft, moet in de eerste plaats worden opgemerkt dat uit de semantische formulering van de rubrieken nrs. 71 en 124 ten overvloede blijkt dat zij geen betrekking hebben op het vervoer van energie.

Het gewest is overigens bevoegd voor de olie- en gaspijpleidingen omdat het op het vlak van de energie

bevoegd blijft met uitsluiting van de aspecten van het vervoer die een technische en economische ondeelbaarheid vertonen zoals de transregionale hoogspanningslijnen, het Distrigas-net, enz.

De stelling van de Ministerraad volgens welke de gewesten in deze aangelegenheid geen andere bevoegdheid zouden hebben dan die welke hun op het vlak van de stedenbouw en de ruimtelijke ordening is voorbehouden, kan niet worden gevolgd omdat het door de wetgever op energiegebied nagestreefde doel geenszins in de plaats kan worden gesteld van de doelstellingen die door het algemeen reglement op de arbeidsbescherming worden nagestreefd, noch van de doelstellingen die thans worden nagestreefd door de ordonnantie betreffende de milieuvergunning. Bovendien is de bevoegdheid van de federale Staat hoe dan ook beperkt tot wat noodzakelijk wordt gemaakt door de technische of economische ondeelbaarheid; de Ministerraad toont niet aan hoe de bij de ordonnantie ingevoerde regeling betreffende de milieuvergunning op zich concreet afbreuk zou doen aan de vereisten die door die technische of economische ondeelbaarheid worden gesteld. Tot slot moet worden beklemtoond dat de federale bevoegdheid slechts kan worden uitgeoefend binnen het bevoegdheidspakket betreffende de energie en derhalve geen betrekking kan hebben op het vervoer van energie.

De produktie van energie, als uitzondering op de gewestbevoegdheid inzake het energiebeleid, mag niet worden gelijkgesteld met het opsporen, verzamelen en exploiteren van de natuurlijke rijkdommen die in specifieke installaties kunnen bijdragen tot de produktie van energie. De exploitatie van de natuurlijke rijkdommen blijft een bevoegdheid van de gewesten, overeenkomstig artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. Daaruit volgt dat de bevoegdheden die de federale overheid in dat opzicht zou behouden, geen afbreuk zouden kunnen doen aan de gewestbevoegdheden.

De olie- en gaspijpleidingen (rubriek nr. 114) zijn kennelijk geen inrichtingen die betrekking hebben op de energieproduktie.

Betreffende de installaties voor het opwekken van elektriciteit (rubriek nr. 58), moet men ervan uitgaan dat de energieproduktie weliswaar onder de bevoegdheid van de federale Staat valt, doch in het kader van het energiebeleid en de tussenkomst van de federale Staat in de algemene energieregeling, en dat een dergelijk optreden niet de doelstellingen van bescherming van het leefmilieu kan omvatten zoals die in de aangevochten ordonnantie ten laste zijn genomen. Het argument volgens hetwelk de elektrische centrales aan het algemeen reglement op de elektrische installaties (A.R.E.I.) zijn onderworpen, is in dat opzicht niet pertinent. De uitoefening van specifieke bevoegdheden van de gewesten samen met de bevoegdheden van de federale Staat moet worden aanvaard. De gelijktijdige uitoefening van die bevoegdheden dient natuurlijk zodanig te gebeuren dat zowel de federale Staat als de deelentiteiten elkaar de mogelijkheid bieden hun respectieve bevoegdheden in werking te stellen. Ten deze maakt het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de uitoefening van de specifieke bevoegdheden van de federale Staat niet moeilijk noch onmogelijk.

Standpunt van de tussenkomenende partij, de n.v. Distrigas

A.4.1. Als concessiehouder voor het vervoer van gas door middel van leidingen in de zin van de wet van 12 april 1965, heeft de n.v. Distrigas onbetwistbaar belang om tussen te komen in het kader van de beroepen tot gedeeltelijke vernietiging die terecht de bevoegdheid in het geding brengen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om wetgevend op te treden in aangelegenheden die tot het energiebeleid behoren, dat onder de bevoegdheid van de federale overheid blijft ressorteren.

A.4.2. Uit de zeer duidelijke bewoordingen van artikel 6, § 1, VII, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 blijkt dat het vervoer van gas, om redenen die met de technische en economische ondeelbaarheid van die activiteit verband houden, tot de bevoegdheid van de federale Staat blijft behoren. Die activiteit is bij een federale wetgeving waarin de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen voorziet, onderworpen aan een welbepaalde specifieke vergunningsregeling, zoals inzake kernenergie. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest kan zijn bevoegdheid inzake het vervoer van gas niet rechtvaardigen door te verwijzen naar artikel 6, § 1, I, of naar artikel 6, § 1, II, eerste lid, 3°, van die bijzondere wet. Het arrest van het Hof nr. 54 van 24 mei 1988 alsmede het advies van de afdeling administratie van de Raad van State van 6 januari 1989 en het arrest van de Raad van State van 4 april 1986 worden tot staving van die stelling aangevoerd.

De federale bevoegdheid van de Staat dringt zich op omdat het vervoer van gas door middel van leidingen niet kan worden onderworpen aan van gewest tot gewest verschillende veiligheidsnormen. « Een dergelijke breuk in de eenheid van de regels betreffende de gasdistributieleidingen waarvan het tracé geen rekening houdt met de gewestgrenzen, zou ook de economische homogeniteit inzake energie opnieuw in het geding brengen vermits de reglementering die op regionaal vlak zou worden aangenomen, zou kunnen leiden tot een verschil in de kosten

voor produktie en vervoer van de energie tussen de gewesten. »

Standpunt van de Waalse Regering

Betreffende de zaak met rolnummer 711

A.5.1. De gewestwetgever heeft gebruik gemaakt van de bevoegdheid die hem is toegewezen, niet krachtens artikel 6, § 1, VII, maar krachtens artikel 6, § 1, II, eerste lid, 1^o en 3^o, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen.

De bevoegdheid om de «externe» politie van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven te regelen, komt geheel en uitsluitend aan de gewesten toe vermits de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in dat opzicht geen enkele uitzondering maakt.

Bijgevolg kunnen de gewesten de door de federale overheid ingevoerde regeling wijzigen of zelfs vervangen, met name de procedure voor de exploitatievergunning van die inrichtingen.

De gewesten kunnen ook het toepassingsgebied van dat stelsel regelen en aan de lijst van inrichtingen die in het algemeen reglement op de arbeidsbescherming zijn opgesomd, nieuwe types van inrichtingen toevoegen of bepaalde types eruit schrappen.

Nu de gewestwetgever optreedt in het kader van een milieubeleid en niet in het kader van een energiebeleid, kan hij bij de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven inrichtingen indelen waarvan de activiteiten zouden ressorteren onder de aspecten van het energiebeleid «die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven».

Wat inzonderheid de kernbrandstofcyclus betreft, moet weliswaar rekening worden gehouden met het arrest van het Hof nr. 54 van 24 mei 1988, waarin is besloten dat de gewesten niet bevoegd zijn om de exploitatievergunning voor kerninstallaties toe te kennen. Maar, «die overweging blijft verrassen».

Verscheidene auteurs hebben er immers op gewezen dat de tekst van de bijzondere wet geen enkele beperking oplegt aan de bevoegdheid van het gewest betreffende de «externe» politie van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke bedrijven.

De gewesten kunnen evenwel in die aangelegenheden geen regels opstellen die rechtstreeks op het energiebeleid betrekking zouden hebben. Zij kunnen evenmin hun bevoegdheden in werking stellen op een manier die de federale overheid zou verhinderen een doeltreffend beleid te voeren.

Zij zouden dan het evenredigheidsbeginsel schenden, zoals het herhaaldelijk door het Hof is erkend.

Ten deze is niet aangetoond dat de Brusselse gewestwetgever met het aannemen van de ordonnantie van 23 november 1993 het evenredigheidsbeginsel zou hebben geschonden.

A.5.2. Subsidiair moet worden gesteld dat de uiteenzettingen van de Ministerraad, meer bepaald ten aanzien van artikel 6, § 1, VII, tweede lid, van de bijzondere wet, ietwat laconiek zijn.

De vereiste van een milieuvergunning voor de exploitatie van inrichtingen die energie produceren, is immers geen vorm van planning. De Ministerraad toont ook niet aan in hoeverre de installaties onder de rubrieken nrs. 64, b), 76 en 124 als « grote infrastructuren voor de stockering » moeten worden beschouwd.

De bevoegdheid van de federale overheid inzake infrastructuren voor de stockering moet worden beperkt tot de infrastructuren met een nationale opdracht, die welke bijdragen tot de bevoorrading van het gehele grondgebied. Een zelfde redenering dringt zich op voor het vervoer van energie.

Voor de energieproductie vallen enkel de activiteiten die rechtstreeks en specifiek op de vervaardiging van energieproducten gericht zijn, onder de federale bevoegdheid. De gewesten zijn daarentegen bevoegd voor de activiteiten die slechts indirect tot die vervaardiging bijdragen, wat wordt bevestigd door artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 5°, dat aan de gewesten de « natuurlijke rijkdommen » toewijst.

De bevoegdheid van de federale overheid op het vlak van de energie wordt dus enkel verantwoord door het streven naar een behoud van een algemeen en globaal beleid op dat vlak voor de aspecten die een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven.

Betreffende de zaak met rolnummer 710

A.6. De gewestwetgever leidt zijn bevoegdheid af uit artikel 6, § 1, II, eerste lid, 1°, en uit artikel 6, § 1, I, 1°.

In zijn reeds vermeld arrest nr. 54 heeft het Hof erkend dat de gewestwetgever het recht heeft verplichtingen op te leggen in de aangelegenheden die onder zijn bevoegdheid vallen, volgens een procedure die hij zelf bepaalt en ten aanzien van de overheden die onder het gewest ressorteren.

Uit dat arrest vloeit voort dat inzake de stedenbouwkundige projecten, als enige beoogd in de ordonnantie van 23 november 1993, op de bevoegdheid van de gewesten om de stedenbouw en de ruimtelijke ordening te regelen, geen uitzondering bestaat.

Dezelfde oplossing dringt zich ten deze op.

Antwoord van de Ministerraad

Ten aanzien van de ontvankelijkheid ratione temporis van het beroep in de zaak met rolnummer 710

A.7.1. Uit het opschrift van de aangevochten akte blijkt duidelijk dat het hier wel degelijk gaat om een wijzigende ordonnantie en niet om een eenvoudige coördinatie van de teksten. Overigens maakt artikel 3, § 1, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof geen enkel onderscheid inzake de termijn voor een beroep tot vernietiging naargelang de rechtsregel tot doel heeft een vorige regel te wijzigen, aan te vullen, op te heffen, te harmoniseren of te bevestigen. Indien men de redenering van het Hof in zijn arrest nr. 81/93 van 1 december 1993 in aanmerking neemt, moet worden opgemerkt dat ten deze de coördinatie niet is doorgevoerd met een besluit maar door de ordonnantie zelf. Bovendien beperkt de ordonnantie zich niet tot het coördineren van de bepalingen maar wijzigt zij de ordonnantie van 30 juli 1992 vermits zij daarin nieuwe bepalingen opneemt.

Ten aanzien van de geldigheid van de beslissing van de Ministerraad om in rechte te treden

A.7.2. Inzake de geldigheid van de door de Ministerraad genomen beslissing om in rechte te treden, komt de exceptie er in werkelijkheid op neer te eisen dat het ontwerp van beroep tot gedeeltelijke vernietiging voor akkoord wordt ondertekend door ieder lid van de Ministerraad. Zij kan niet worden aanvaard.

Betreffende de zaak met rolnummer 711

A.8.1. De stellingen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en van het Waalse Gewest zijn in tegenspraak met één van de beginselen van bevoegdheidsverdeling volgens hetwelk de toegewezen bevoegdheden exclusieve en niet-concurrerende bevoegdheden zijn. Toestaan dat een zelfde activiteit wordt

onderworpen aan twee types van exploitatievergunningen komt erop neer dat een stelsel van concurrerende bevoegdheden wordt ingevoerd. Die stelling stuit overigens op het feit dat de bevoegdheden niet worden gedefinieerd als te bereiken doelstellingen doch per pakket van aangelegenheden.

De stelling van de gewesten is overigens in tegenspraak met de rechtspraak van het Hof en van de Raad van State. De gewesten kunnen ongetwijfeld nieuwe installaties opnemen in de nomenclatuur van het algemeen reglement op de arbeidsbescherming, maar ze kunnen dat enkel doen met inachtneming van de exclusieve bevoegdheden van de federale Staat, met name op het vlak van de energie. Het arrest van het Hof nr. 54 en het arrest van de Raad van State van 4 april 1986, die beide reeds werden geciteerd, worden in herinnering gebracht. De pertinentie van die beslissingen wordt trouwens bevestigd door de jongste wijziging van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt duidelijk dat de wetgever zich heeft willen richten naar de lering van het arrest van het Hof en dat hij heeft bevestigd dat de bevoegdheid van de Staat voor de bescherming tegen de ioniserende stralingen de mogelijkheid voor de gewesten uitsluit om tussen te komen in het vergunningsstelsel voor nucleaire installaties of om het uitvoeren van een effectenstudie voor die installaties voor te schrijven. Daaruit mag echter *a contrario* niet worden afgeleid dat de gewesten zich zouden kunnen mengen in de andere energiesectoren die aan de federale overheid zijn voorbehouden.

A.8.2. Voor het overige dient de Ministerraad niet aan te tonen dat de installaties die in de bestreden bepalingen van de bijlage van de ordonnantie zijn beoogd, zouden behoren tot het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector en een gelijke behandeling op nationaal vlak zouden behoeven. De tekst van de desbetreffende bepaling van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen is voldoende duidelijk en de in artikel 6, § 1, VII, tweede lid, a), b), c) en d), vermelde activiteiten moeten in die zin worden beschouwd dat zij inderdaad een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven. « De notie 'technische en economische ondeelbaarheid' is gemakkelijk te begrijpen; het komt erop aan te vermijden dat de exploitatie van aan de nationale overheid voorbehouden energie-activiteiten (...) wordt onderworpen aan regels van technische werking die van gewest tot gewest verschillen, en ook een economische eenvormigheid in de exploitatiekosten te verzekeren. Het gaat hier niet om een aanvullend criterium maar om een politieke keuze van de bijzondere wetgever, die heeft gemeend dat die activiteiten, wegens hun belangrijkheid, op een federale en unitaire manier moesten worden beheerd. » Tot staving van die stelling wordt de ruime definitie aangevoerd die het Hof in zijn reeds geciteerd arrest nr. 54 heeft gegeven aan de term « kernbrandstofcyclus ».

Het beroep op het evenredigheidsbeginsel door het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is ten deze niet denkbaar omdat het veronderstelt dat de betwiste bevoegdheid aan het gewest zou zijn toegewezen, wat niet het geval is.

A.8.3. Subsidiair moet worden vastgesteld dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zijn bevoegdheid niet heeft uitgeoefend met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel aangezien het, door een bijkomend vergunningsstelsel op te leggen, het beginsel van technische en economische eenheid van de betrokken aangelegenheden aantast. Daaruit vloeit bijvoorbeeld voort dat voor de installaties voor het opwekken van elektriciteit drie onderscheiden polities worden opgelegd : twee gewestelijke (stedebouw en leefmilieu) en een federale (A.R.E.I.). Een dergelijke toename van het aantal toe te passen stelsels houdt in dat de federale overheid niet meer bij machte zou zijn op geldige wijze haar bevoegdheden uit te oefenen, met het risico de technische modaliteiten en de exploitatiekosten nog te verhogen.

Inzonderheid kan het gewest de boringen voor de opslag van kernafval niet beogen zonder afbreuk te doen aan de exclusieve bevoegdheid van de federale Staat vermits die operatie behoort tot het geheel van operaties die zijn vervat in de kernbrandstofcyclus, te meer daar de conceptie en de lokalisatie van de boring worden bepaald door de aard van de erin gestorte afvalstoffen.

De ordonnantie beoogt overigens alle gashouders van meer dan 10.000 liter, wat onbetwistbaar de grote infrastructures voor de stockering omvat aangezien die niet enkel beperkt zijn tot de natuurlijke sites of de sites die uitdrukkelijk in de parlementaire voorbereiding zijn beoogd. De grote infrastructures voor de stockering zijn dus onderworpen aan een specifieke wetgeving die geen plaats kan laten voor een concurrerend milieubeleid.

Voor het overige kan men redelijkerwijze niet beweren dat de operaties die het scheiden van gas, de stations voor uitzetting en samenpersing beogen, geen operaties zijn die onontbeerlijk zijn voor het vervoer van energie. Daaruit vloeit voort dat de in de rubrieken nrs. 71 en 114 beoogde installaties niet konden worden bedoeld in de aangevochten ordonnantie. Het reeds geciteerde advies van de afdeling administratie van de Raad van State wordt nogmaals in herinnering gebracht.

Wat de energieproductie betreft, kan men geen onderscheid maken tussen de kleine en de grote energieproductie. De tekst van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen maakt geen enkel onderscheid naargelang van de hoeveelheid geproduceerde energie. De bijlage van de ordonnantie beoogt overigens elke energieproductie, ongeacht of zij miniem of zeer aanzienlijk is. De bevoegdheden kunnen evenmin worden gedefinieerd door het nastreven van doelstellingen : de verdeling gebeurt per pakket van aangelegenheden.

Tot slot staat het vast dat het algemeen reglement op de elektrische installaties zowel interne als externe voorschriften omvat en op zich al een politie met veiligheids- en milieudoelinden is.

De installaties voor gas- en petroleumwinning ressorteren ook onder de bevoegdheid van de federale wetgever aangezien het evident is dat, wil men gas of petroleum uit de bodem halen, men dit doet om energie te produceren.

Betreffende de zaak met rolnummer 710

A.9. Het is tegenstrijdig te beweren, bijvoorbeeld, dat de olie- en gaspijpleidingen daadwerkelijk onder de bevoegdheid van de gewesten inzake leefmilieu vallen, en nadien te stellen dat de effectenstudie die voor dergelijke installaties wordt opgelegd, uitsluitend wordt voorgeschreven op basis van hun bevoegdheid inzake stedenbouw.

Overigens moet worden vastgesteld dat de in aanmerking genomen criteria van onderscheid louter op het milieu betrekking hebben en niet op de stedenbouw. Is het weliswaar zo dat de ordonnantie betreffende de effectenstudie gemeenschappelijk is aan de polities van stedenbouw en leefmilieu en dat zij slechts toepassing vindt ter gelegenheid van de inwerkingstelling van één van beide, dan moet niettemin worden vastgesteld dat het bij de ordonnantie ingevoerde systeem van effectenstudie behoort tot het bevoegdheidspakket betreffende het leefmilieu.

Tot slot richt het Gewest zich niet naar de jurisprudentile lering van het arrest van het Hof nr. 54 vermits het de regeling van de effectenstudie niet slechts beperkt tot het aspect stedenbouw en ruimtelijke ordening, maar milieufactoren in rekening neemt.

Antwoord van de tussenkomenende partij, de n.v. Distrigas

Betreffende de zaak met rolnummer 711

A.10. De argumenten van de tussenkomenende partij zijn identiek aan die van de Ministerraad in zijn antwoord inzake het beginsel van de bevoegdheidsverdeling. De n.v. Distrigas wil evenwel inzonderheid de exclusieve federale bevoegdheden vastgesteld zien inzake de grote infrastructuren voor de stockering en het vervoer van gas. In dat verband klaagt zij meer bepaald de rubrieken nrs. 71, 76 en 114 van de bijlage van de aangevochten ordonnantie aan.

Inzonderheid betreffende de in de rubrieken nrs. 71 en 114 bedoelde installaties, herinnert de partij eraan dat die installaties integraal deel uitmaken van het vervoer van gas en overigens uitdrukkelijk zijn beoogd in de wet van 12 april 1965 alsmede in de uitvoeringsbesluiten ervan. In dat opzicht moet worden beklemtoond dat de federale reglementering inzake het vervoer van gas door middel van leidingen veiligheidsmaatregelen omvat die met name voor de bescherming van het leefmilieu zijn genomen (koninklijk besluit van 11 maart 1966 betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van installaties voor gasvervoer door middel van leidingen, gewijzigd bij de koninklijke besluiten van 28 maart 1974 en 24 januari 1991). Het vervoer van gas moet dus evenals de kernbrandstofcyclus onder de bevoegdheid van de federale overheid blijven ressorteren wegens de technische en economische ondeelbaarheid die een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeft. Dat vervoer lijkt trouwens moeilijk te kunnen worden onderworpen aan veiligheidsnormen die van gewest tot gewest verschillen.

Een argument wordt trouwens ontleend aan het feit dat het vervoer van elektriciteit (hoogspanningslijn) niet door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is onderworpen aan de regeling van de milieuvergunning. Op die manier erkent het Gewest dat het niet bevoegd is. « Men zou moeilijk begrijpen dat een dergelijke vergunning zou

kunnen worden vereist voor een ondergronds vervoer door middel van leidingen dat is onderworpen aan een federaal vergunningsstelsel dat op zijn minst even dwingend en uitgebreid is als het A.R.E.I. Men zal ook vaststellen dat louter op het vlak van het leefmilieu de ondergrondse gasleidingen geenszins het gezicht of het landschap aantasten. »

Betreffende de zaak met rolnummer 710

A.11. Het antwoord van de tussenkomen partij is identiek aan het hierboven in herinnering gebrachte antwoord van de Ministerraad.

- B -

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de beroepen

B.1.1. De Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betwist de ontvankelijkheid van de beroepen wegens miskennis van artikel 7, tweede lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, om de in A.2.1 en A.3.1 vermelde redenen.

B.1.2. Artikel 7, eerste en tweede lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 bepaalt :

« De verzoekende partij voegt bij haar verzoekschrift een afschrift van de wet, het decreet of de in artikel (134) van de Grondwet bedoelde regel waartegen het beroep gericht is, en, in voorkomend geval, van de bijlagen ervan.

Indien het beroep wordt ingesteld door de Ministerraad, door de Regering van een Gemeenschap of een Gewest of door de voorzitter van een wetgevende vergadering, voegt de verzoekende partij daarenboven bij haar verzoekschrift een voor eensluidend verklaard afschrift van de beslissing waarbij zij besloten heeft het beroep in te stellen. »

B.1.3. Uit het proces-verbaal van 20 mei 1994, gevoegd bij het verzoekschrift, blijkt dat de Ministerraad de ontwerpen van verzoekschrift heeft goedgekeurd. Aldus is voldaan aan het voormelde artikel 7, eerste en tweede lid.

De exceptie van niet-ontvankelijkheid wordt verworpen.

B.2.1. De Regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betwist tevens de ontvankelijkheid *ratione temporis* van het beroep in de zaak met rolnummer 710, om reden dat de bestreden bepalingen enkel de bevestiging zijn van bepalingen die zijn vervat in de ordonnantie van

30 juli 1992 « betreffende de voorafgaande effectenbeoordeling van bepaalde projecten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest », die niet door de Ministerraad werd aangevochten (A.2.2).

B.2.2. Het beroep tot vernietiging heeft betrekking op een reeks bepalingen die zijn vervat in de bijlagen A en B van de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 23 november 1993 tot wijziging van de ordonnantie van 30 juli 1992.

Weliswaar blijkt uit een vergelijking tussen de bijlagen van de ordonnantie van 30 juli 1992 en die van de ordonnantie van 23 november 1993 dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in de bestreden ordonnantie sommige bepalingen van de vroegere ordonnantie heeft overgenomen, maar niettemin heeft het zijn wil te kennen gegeven om in die aangelegenheid opnieuw wetgevend op te treden.

Wanneer de wetgever in een nieuwe wetgeving een oude bepaling overneemt, verhindert die omstandigheid niet dat tegen de overgenomen bepaling een beroep zou kunnen worden ingesteld binnen zes maanden na de bekendmaking ervan.

De exceptie wordt verworpen.

B.3. De beroepen zijn ontvankelijk.

Ten gronde

Ten aanzien van de zaak met rolnummer 710

B.4. Projecten waarvoor krachtens de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw een vergunning vereist is, worden onderworpen, indien zij vermeld zijn in bijlage A van de ordonnantie van 23 november 1993 tot wijziging van de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de voorafgaande effectenbeoordeling van bepaalde projecten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, aan een effectenstudie wanneer zij betrekking hebben onder meer op bepaalde nucleaire installaties of inrichtingen voor opslag of verwijdering van radioactief afval (1°, a) en b)). Indien zij vermeld zijn in bijlage B van dezelfde ordonnantie van

23 november 1993, worden zij onderworpen aan een effectenverslag wanneer zij betrekking hebben onder meer op het transport van elektrische energie via bovengrondse leidingen (1°, c)), op inrichtingen voor de produktie of verrijking van splijtstoffen, de opwerking van bestraalde splijtstoffen of de verzameling en behandeling van radioactief afval (1°, d), e) en f)) of op de aanleg van olie- en gaspijpleidingen (1°, 1)).

Overeenkomstig artikel 2 van de ordonnantie van 29 augustus 1991 zijn de stedenbouwkundige voorschriften die zij vaststelt « zowel economisch, sociaal als esthetisch opgevat als met het doel het leefmilieu van het Gewest te beschermen en te verbeteren, en de bodem zuinig te beheren ».

B.5. Volgens de Ministerraad schenden de bestreden bepalingen van de in B.4 vermelde ordonnantie van 23 november 1993 de bevoegdheidsverdelende regels die in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zijn opgenomen, inzonderheid artikel 6, § 1, II, tweede lid, 2°, dat - wat het leefmilieu en het waterbeleid betreft - de bevoegdheid omtrent de bescherming tegen ioniserende stralingen, met inbegrip van het radioactief afval, aan de federale overheid voorbehoudt, en artikel 6, § 1, VII, tweede lid, a), b) en c), dat - wat het energiebeleid betreft - het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector, de kernbrandstofcyclus en de grote infrastructuren voor de stockering, het vervoer en de produktie van energie, als aangelegenheden die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven, onder de bevoegdheid van de federale overheid plaatst.

B.6. Krachtens artikel 6, § 1, I, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zijn de stedenbouw en de ruimtelijke ordening gewestaangelegenheden. Voorschriften van stedenbouw en ruimtelijke ordening, het inrichten van een stelsel van vergunningen en de daarop betrekking hebbende regels inzake administratieve procedure inbegrepen, zijn aldus zaak van de gewesten. De gewesten kunnen aldus die vergunningen aan een voorafgaande milieu-effectenstudie onderwerpen, beperkt tot de doelstelling van de stedenbouw en de ruimtelijke ordening. Het gewest mag evenwel de stedenbouw en ruimtelijke ordening niet op een zodanige wijze opvatten dat het voor de Staat niet mogelijk zou zijn om een doeltreffend beleid te voeren in de aangelegenheden die tot zijn bevoegdheid behoren.

Krachtens artikel 6, § 1, II, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993, is de bescherming van het leefmilieu een

gewestelijke aangelegenheid. Evenwel is de bescherming tegen ioniserende stralingen van de gewestbevoegdheid uitgezonderd krachtens artikel 6, § 1, II, tweede lid, 2°, van vermelde bijzondere wet. Die wetsbepaling sluit uit dat de gewesten, met een doelstelling van bescherming van het leefmilieu, in hun regelgeving omtrent stedenbouw en ruimtelijke ordening, voorschriften opnemen en verplichtingen opleggen met betrekking tot de bescherming tegen ioniserende stralingen, die tot de enkele bevoegdheid van de federale overheid behoort.

B.7. Krachtens artikel 6, § 1, VII, tweede lid, a), b), c) en d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, is - wat het energiebeleid betreft - de federale overheid bevoegd voor de aangelegenheden die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven, te weten het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector, de kernbrandstofcyclus, de grote infrastructuur voor de stockering, het vervoer en de produktie van energie, alsmede de tarieven.

Aldus heeft de federale overheid - onverminderd het bepaalde in artikel 6, §§ 3 en 4, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wetten van 8 augustus 1988 en 16 juli 1993, - ter zake van het energiebeleid een ruime bevoegdheid behouden.

Niettemin houdt die bevoegdheidsverdeling niet in dat de federale overheid bij het aanwenden van haar energiebevoegdheid niet onderworpen kan zijn of worden aan de voorschriften en verplichtingen die de gewesten vaststellen op grond van een bevoegdheid die zij aan een andere bepaling van de bijzondere wet ontleen.

Zoals in B.6 is opgemerkt, zijn de gewesten bevoegd inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening; zij vermogen in de desbetreffende regelgeving voorschriften met een doelstelling van bescherming van het leefmilieu op te nemen, uitgezonderd voorschriften die een bescherming tegen ioniserende stralingen beogen en die tot de federale bevoegdheid behoren.

Hieruit volgt dat wanneer bij de uitvoering van het nationaal uitrustingsprogramma, de produktie van kernbrandstof of de produktie van energie, handelingen of werken worden verricht waarop de gewestvoorschriften inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening van toepassing zijn en die voorschriften ook maatregelen inzake leefmilieu bevatten, deze laatste maatregelen ook voor de bedoelde handelingen en werken gelding hebben, behalve voor zover zij de bescherming tegen ioni-

serende stralingen beogen.

B.8. Artikel 4 van de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de voorafgaande effectenbeoordeling van bepaalde projecten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, zoals gewijzigd door de bestreden ordonnantie, onderwerpt aan een dergelijke beoordeling, enerzijds de in bijlage A, 1°, a) en b), en anderzijds de in bijlage B, 1°, d), e) en f), bedoelde projecten met het oog op het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning.

Artikel 15 van de ordonnantie bepaalt de elementen die in een effectenstudie moeten voorkomen; artikel 23 doet zulks voor het effectenverslag. Geen van die elementen kan worden geïnterpreteerd in die zin dat het betrekking zou hebben op de bescherming tegen ioniserende stralingen. Evenmin kan de machtiging die door die bepalingen wordt gegeven aan de Gewestregering om de elementen aan te vullen die een dergelijke studie of een dergelijk verslag moeten bevatten, zo worden opgevat dat zij zou toestaan dat in die beoordelingen een appreciatie wordt opgenomen betreffende de bescherming tegen ioniserende stralingen.

De bestreden ordonnantie onderwerpt aan een effectenstudie of een effectenverslag, wat de onder 1° van de bijlagen A en B vermelde projecten betreft, enkel die waarvoor krachtens de ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende organisatie van de planning en de stedenbouw een vergunning is vereist, en niet de projecten vermeld onder 2° die onderworpen zijn zowel aan een milieuvergunning als aan een stedenbouwkundige vergunning. Hieruit moet worden afgeleid dat de effectenbeoordeling zich niet uitstrekt tot de gevolgen voor het leefmilieu die de bevoegde federale overheden zelf in acht moeten nemen op het gebied van de bescherming tegen ioniserende stralingen.

Bijgevolg kunnen de bepalingen opgenomen in bijlage A, 1°, a) en b), en in bijlage B, 1°, d), e) en f), niet geïnterpreteerd worden in die zin dat zij van toepassing zouden zijn op de bescherming tegen ioniserende stralingen.

Het enig middel is niet gegrond.

Ten aanzien van de zaak met rolnummer 711

B.9. De bestreden bepalingen van de bijlage van de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 23 november 1993 tot wijziging van de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de milieuvergunning onderwerpen aan een milieuvergunning, met name de exploitatie, de verplaatsing, de omvorming of de vernietiging van de volgende inrichtingen :

- nr. 58 : inrichtingen voor de generatie van elektriciteit van niet-nucleaire oorsprong met een nominaal vermogen :

- a) van 100 kW tot 1.000 kW;
- b) van 1.000 kW tot 300 MW;
- c) van meer dan 300 MW;

- nr. 64 : inrichtingen voor diepteboringen (uitgenomen de boringen om de stabiliteit van de bodem te bestuderen) en meer in het bijzonder :

(...)

- b) de boringen voor het opslaan van nucleair afval;

- nr. 71 : industriële inrichtingen voor het scheiden, het bewerken langs fysische weg van gassen, stations voor de uitzetting, de samenpersing;

- nr. 74 : inrichtingen voor de aardgaswinning en hun aanhorigheden;

- nr. 76 : gashouders die een brandbaar gas inhouden en een inhoudsvermogen hebben van :

(...)

- b) meer dan 10.000 liter gas;

- nr. 114 : pijpleidingen en gasleidingen;

- nr. 124 : inrichtingen voor de petroleumwinning en hun aanhorigheden.

B.10. De Ministerraad betoogt dat die bepalingen artikel 6, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, dat de gewestbevoegdheden inzake leefmilieu (II,

tweede lid, 2° en 3°) en energiebeleid (VII) bepaalt, zouden schenden.

Het Hof stelt vast dat geen enkele grief wordt afgeleid uit de schending van artikel 6, § 1, II, tweede lid, 3°, van voormelde bijzondere wet, zodat dat onderdeel van het middel niet moet worden onderzocht.

B.11. De bestreden ordonnantie wijzigt de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de milieuvergunning, die « de bescherming (wil) waarborgen van de gezondheid en de veiligheid van de bevolking tegen elke vorm van gevaar, hinder of ongemak die een inrichting door haar exploitatie, rechtstreeks of onrechtstreeks zou kunnen veroorzaken ten opzichte van het leefmilieu. Het gaat hierbij zowel om personen die zich buiten het terrein van de inrichting bevinden als om personen die zich op het terrein van de inrichting bevinden, zonder er als werknemer beschermd te kunnen zijn » (artikel 2).

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is bevoegd voor het regelen van de stedenbouw en de ruimtelijke ordening, alsook voor de bescherming van het leefmilieu, onder voorbehoud van de uitzonderingen die zijn vermeld in artikel 6, § 1, II, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De gewestbevoegdheid is wat het energiebeleid betreft uitgesloten, conform artikel 6, § 1, VII, tweede lid, van de voormelde bijzondere wet, voor :

- « a) Het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector;
- b) De kernbrandstofcyclus;
- c) De grote infrastructures voor de stockering; het vervoer en de productie van energie;
- d) De tarieven ».

B.12.1. Volgens de Ministerraad schendt de bepaling die de inrichtingen beoogt voor de generatie van elektriciteit van niet-nucleaire oorsprong met een nominaal vermogen : a) van 100 kW tot 1.000 kW, b) van 1.000 kW tot 300 MW, c) van meer dan 300 MW (rubriek nr. 58) artikel 6, § 1, VII, tweede lid, a), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat, op het vlak van het energiebeleid, « het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector » aan de federale overheid voorbehoudt, en zulks als aangelegenheid « die wegens haar technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeft ».

B.12.2. Het nationaal uitrustingsprogramma in de elektriciteitssector beoogt, via een

investeringsprogramma dat de betrekkingen tussen de verschillende produktiefactoren regelt, de behoeften inzake elektrische energie en de middelen die moeten worden aangewend om in die behoeften te voorzien, te bepalen; het ressorteert onder de bevoegdheid van de federale overheid, maar doet geen afbreuk aan de gewestbevoegdheden inzake leefmilieu.

Hieruit volgt dat het Gewest de exploitatie van de inrichtingen bedoeld in rubriek nr. 58 van de bijlage van de bestreden ordonnantie kan onderwerpen aan een milieuvergunning waarvan het onderwerp tot de milieudoelstellingen beperkt is, die van de bescherming tegen ioniserende stralingen uitgezonderd.

B.13.1. Volgens de Ministerraad schendt de bepaling met betrekking tot de exploitatie van inrichtingen voor boringen voor het opslaan van nucleair afval (rubriek nr. 64, b), artikel 6, § 1, VII, tweede lid, b), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 dat, wat het energiebeleid betreft, de « kernbrandstofcyclus » aan de federale overheid voorbehoudt, en zulks als aangelegenheid « die wegens haar technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeft ».

B.13.2. Artikel 6, § 1, VII, tweede lid, b), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, strekt ertoe de bevoegdheid van de federale overheid wat het energiebeleid betreft te behouden voor de kernbrandstofcyclus, de definitieve verwijdering van radioactieve afvalstoffen inbegrepen. De bestreden bepaling doet geen afbreuk aan die bevoegdheid.

Daarentegen bepaalt artikel 6, § 1, II, tweede lid, 2^o, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993, dat de federale overheid bevoegd is voor de bescherming tegen ioniserende stralingen, met inbegrip van radioactief afval. Die bepaling staat eraan in de weg dat een gewest boringen met het oog op het opslaan van nucleair afval aan een milieuvergunning onderwerpt.

Hieruit volgt dat rubriek nr. 64, b), van de bijlage van de bestreden ordonnantie artikel 6, § 1, II, tweede lid, 2^o, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 schendt.

B.14.1. Volgens de Ministerraad schenden de bepalingen met betrekking tot de exploitatie van gashouders die een brandbaar gas inhouden en een inhoudsvermogen hebben van meer dan 10.000 liter gas (rubriek nr. 76), van pijpleidingen en gasleidingen (rubriek nr. 114), van inrichtingen

voor de petroleumwinning en hun aanhorigheden (rubriek nr. 124), van industriële inrichtingen voor het scheiden, het bewerken langs fysische weg van gassen, stations voor de uitzetting, de samenpersing (rubriek nr. 71), van inrichtingen voor de generatie van elektriciteit van niet-nucleaire oorsprong met een nominaal vermogen : a) van 100 kW tot 1.000 kW, b) van 1.000 kW tot 300 MW, c) van meer dan 300 MW (rubriek nr. 58) en van inrichtingen voor de aardgaswinning en hun aanhorigheden (rubriek nr. 74) artikel 6, § 1, VII, tweede lid, c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 dat, wat het energiebeleid betreft, « de grote infrastructuren voor de stockering; het vervoer en de produktie van energie » aan de federale overheid voorbehoudt, en zulks als aangelegenheden « die wegens hun technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op nationaal vlak behoeven ».

B.14.2. De parlementaire voorbereiding van het voormelde artikel 6, § 1, VII, tweede lid, c) (*Gedr. St.*, Kamer, nr. 516/6, B.Z. 1988, pp. 143 tot 145), doet ervan blijken dat de bijzondere wetgever dat bevoegdheidsvoorbehoud heeft gemaakt om de federale Staat ertoe in staat te stellen hetzij te blijven deelnemen aan het beheer van de ondernemingen en instellingen welke in de betrokken sectoren actief zijn, hetzij toezicht te blijven uitoefenen op de produktie, de opslag en het transport van energie en hierbij op te treden in het belang van 's lands energiebevoorrading. Het voorbehoud ontnemt de gewesten ten aanzien van die inrichtingen niet de bevoegdheden die hun bij de bijzondere wet zijn toegekend op het vlak van het leefmilieu.

De aangevochten bepalingen die de bescherming van het leefmilieu, de gezondheid en de veiligheid van de bevolking beogen te verzekeren door de exploitatie, de verplaatsing, de verbouwing of de vernietiging van de inrichtingen die zij beogen, afhankelijk te stellen van een vergunning, zijn niet van die aard dat zij op zich de uitoefening, door de Staat, van de bevoegdheden die hem bij de bijzondere wet zijn voorbehouden, verhinderen. Zij schenden derhalve de in het middel bedoelde regels niet.

Om die redenen,

het Hof

- vernietigt in de ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest van 23 november 1993 tot wijziging van de ordonnantie van 30 juli 1992 betreffende de milieuvergunning, rubriek nr. 64, b), van de bijlage;

- verwerpt de beroepen voor het overige.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 12 juli 1995.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior